

2009 20-1

Irettesættelse for brug af arbejdspladsens e-mail-adresse i forbindelse med ytring fremsat på egne vegne

Ombudsmanden kritiserede at en kommunalt ansat bibliotekar fik en irettesættelse af kommunen fordi hun havde brugt sin arbejdsmailadresse da hun sendte en e-mail til en række private venner og bekendte.

E-mailen indeholdt en opfordring til at deltage i et debatmøde om bibliotekets fremtid og gjorde samtidig opmærksom på mulighederne for at deltage i debatforum på nettet, spørgeskemaundersøgelse og interview.

Ombudsmanden var ikke enig med kommunen i at e-mailen kunne opfattes som sendt på vegne af kommunen, og han mente ikke at urigtige faktuelle oplysninger i e-mailen eller hensynet til myndighedens interne beslutningsproces kunne berettige irettesættelsen.

Kommunen meddelte efterfølgende bibliotekaren at den tildelte irettesættelse var bortfaldet i henhold til præmisserne i min udtalelse.

(J.nr. 2008-2317-812).

I min udtalelse af 11. maj 2009 skrev jeg følgende til klageren, bibliotekar B:

Ombudsmandens udtalelse

”1. Tjenestemandsregulativet

Den 11. juni 2008 tildelte (X) Kommune dig en irettesættelse i forbindelse med din udsendelse af en e-mail til en række venner og bekendte om et debatmøde om (Y) Biblioteks fremtid. Kommunen henviste i forbindelse med sagen til §§ 10 og 22 i tjenestemandsregulativet (Tjenestemandsregulativ af 2008 for kommuner inden for KL's forhandlingsområde).

Regulativets § 10 har dette indhold:

11. maj 2009

Ansættelses- og
arbejdsret
2.9

Forvaltningsret
1.2
2.2

Statsforfatningsret
3.2

'§ 10. Tjenestemanden skal samvittighedsfuldt overholde de regler, der gælder for pågældendes stilling, og vise sig værdig til den agtelse og tillid, som stillingen kræver.'

Efter § 22 i regulativet kan der som disciplinær straf for en tjenstlig forseelse bl.a. anvendes irrettesættelse.

2. Ytringens karakter

I betænkning nr. 1472/2006 fremsatte Udvalget om offentligt ansattes ytringsfrihed og meddelere et forslag til vejledning om offentligt ansattes ytringsfrihed (betænkningens bilag 6). På den baggrund har Justitsministeriet udsendt vejledning nr. 87 af 14. september 2006 om offentligt ansattes ytringsfrihed. I vejledningen er bl.a. følgende anført om rammerne for offentligt ansattes ytringsfrihed:

'Som offentligt ansat er man som alle andre borgere beskyttet af grundlovens bestemmelse om ytringsfrihed og kan på egne vegne deltage i den offentlige debat og fremsætte personlige meninger og synspunkter. Dette gælder også emner, der vedrører ens eget arbejdsområde.

Beskyttelsen af offentligt ansattes ytringsfrihed gælder kun, når man som offentligt ansat *ytrer sig på egne vegne*. Ledelsen kan således fastsætte regler for, hvem der må udtale sig på myndighedens vegne, og give nærmere retningslinjer for indholdet af sådanne udtalelser.

Når man derimod ytrer sig på egne vegne, kan ledelsen ikke kræve, at man først skal indhente tilladelse til at fremføre en påtænkt ytring. Ledelsen kan heller ikke kræve, at man skal orientere ledelsen om ytringer, der fremsættes på egne vegne.

Hvis der er risiko for, at offentligheden fejlagtigt vil kunne opfatte en ytring som udtryk for ansættelsesmyndighedens synspunkter, skal man i forbindelse med ytringer vedrørende ens eget arbejdsområde præcisere, at man ytrer sig på egne vegne.

Udgangspunktet er, at offentligt ansatte ikke efterfølgende kan pålægges ansvar i anledning af ytringer, som de fremsætter på egne vegne. Offentligt ansatte har således en udstrakt ytringsfrihed.'

Som det fremgår af vejledningen, kan offentligt ansatte udtale sig enten på myndighedens eller egne vegne. Hvis den ansatte udtaler sig *på myndighedens vegne*, kan myndigheden fastsætte udtalelsens indhold mv. Ytringer som den ansatte kommer med på egne vegne, kan fremsættes enten offent-

ligt eller i en privat sammenhæng. Når den ansatte udtaler sig *offentligt på egne vegne*, må han eller hun respektere visse begrænsninger i udtalelsernes form og indhold, jf. nærmere herom nedenfor under pkt. 4. Myndighedens muligheder for at pålægge den ansatte begrænsninger i forbindelse med udtalelser fremsat *i privat sammenhæng* er derimod mere begrænsede. Den ansatte er dog i forbindelse med privat fremsatte ytringer fortsat underlagt f.eks. reglerne om tavshedspligt og ærekrænkende udtalelser, ligesom ansættelsesmyndigheden formentlig i visse tilfælde vil kunne gribe ind over for brud på loyalitetspligten.

I flere af de redegørelser som er skrevet om offentligt ansattes ytringsfrihed, er det blevet fremhævet at et af de hovedhensyn der må lægges vægt på ved udformningen af regler om dette emne, er hensynet til den offentlige debat hvori også de offentligt ansatte kan deltage med deres særlige sagkundskab. Jeg henviser til bl.a. justitsministerens forord i den ovennævnte vejledning om offentligt ansattes ytringsfrihed og Lars Nordkov Nielsens respons om offentligt ansattes ytringsfrihed, 1987, s. 13. Hovedparten af de sager som ombudsmanden og andre gennem tiden har behandlet om offentligt ansattes ytringsfrihed, er også udsprunget af situationer hvor en ansat har ønsket at deltage i den offentlige debat med personlige meninger og synspunkter.

Den e-mail som du sendte, var ikke et indlæg fra din side i den offentlige debat om bibliotekets fremtid, men blev sendt til en lukket kreds. E-mailen indeholdt imidlertid en opfordring til modtagerne om at de skulle deltage i det kommende offentlige debattmøde, og du gjorde samtidig opmærksom på mulighederne for at deltage i debatforum på internettet, udfylde spørgeskema og melde sig til interview. I hvert fald under disse omstændigheder mener jeg at det er rigtigst at bedømme sagen efter de samme retningslinjer som gælder for offentligt ansattes ytringer der bliver fremsat i den offentlige debat.

3. Kunne e-mailen opfattes som sendt på vegne af kommunen?

Du har til sagen oplyst at din e-mail var tænkt som en helt privat henvendelse til modtagerne.

Det var dog (X) Kommunes opfattelse at du ikke klart og tydeligt havde udtalt dig på egne vegne, men at du tværtimod havde udtalt dig som ansat i kommunen. Kommunen henviste til at du havde benyttet din arbejdsmailadresse i forbindelse med underskriften af e-mailen.

Jeg er ikke enig i at din e-mail kunne opfattes som sendt på vegne af kommunen eller biblioteket. E-mailens indhold viser efter min opfattelse tværtimod klart at den var ment som en privat henvendelse (en ytring på egne vegne) fra

dig til en række venner og bekendte. Dette fremgår særligt klart af det indledende afsnit i din e-mail som havde følgende ordlyd:

'Dette er ikke en officiel mail fra biblioteket, men en personlig mail fra mig til jer ... en række af mine personlige venner og bekendte fra byen ... med en opfordring til jer til at møde op til ...'

I lyset af denne udtrykkelige og utvetydige understregning af at der var tale om en personlig mail fra dig og ikke en officiel mail fra biblioteket, mener jeg ikke at kommunen havde grundlag for at antage at du havde til hensigt at udtale dig på vegne af kommunen – eller at din e-mail af modtagerne kunne opfattes som sendt på kommunens eller bibliotekets vegne.

Det forhold at du i forbindelse med underskriften af e-mailen angav din arbejdsmailadresse, kan efter min opfattelse ikke føre til et andet resultat. Jeg henviser herved til kommunens skriftlige retningslinjer til medarbejderne fra oktober 2007 om 'God praksis i brugen af e-post og breve – for ansatte i (X) Kommune'. Heri forudsættes det at medarbejderne har lov til at benytte deres kommunale e-mailadresser i privat regi. Det er dog en forudsætning at den pågældende medarbejder sletter sin autosignatur (pkt. 3.3 i retningslinjerne). Din e-mail var i overensstemmelse hermed ikke forsynet med autosignatur, men alene med angivelse af e-mailadressen.

Kommunen lagde ved bedømmelsen af sagen desuden vægt på at du i 24 år havde været ansat som afdelingsleder ved (Y) Bibliotek, og at det kun internt var meldt ud at du med virkning fra 1. januar 2008 ikke længere var afdelingsleder. Kommunen mente på den baggrund at mange borgere netop derfor ville kunne opfatte din e-mail som en e-mail fra biblioteket og ikke fra dig som privatperson.

Jeg er ikke enig med kommunen i denne bedømmelse. Jeg henviser igen til din udtrykkelige tilkendegivelse i e-mailen af at der ikke var tale om en officiel mail fra biblioteket, men en personlig mail fra dig. Jeg har endvidere noteret mig din bemærkning om at modtagerne af e-mailen alle måtte formodes at være bekendt med dit stillingsskifte.

4. Begrænsninger i ytringsfriheden

Spørgsmålet er herefter om din e-mail overskred grænserne for offentligt ansattes ytringsfrihed.

I den vejledning fra Justitsministeriet som jeg har nævnt ovenfor, sammenfattes retsstillingen vedrørende begrænsninger i offentligt ansattes ytringsfrihed i forbindelse med ytringer fremsat på egne vegne således:

'Der gælder dog nogle få begrænsninger i ytringsfriheden.

Man må ikke ytre sig om tavshedsbelagte oplysninger eller fremkomme med ærekrænkende udtalelser. Man må heller ikke ytre sig i en urimelig grov form eller fremsætte åbenbart urigtige oplysninger om væsentlige forhold inden for eget arbejdsområde.

Derudover må der, af hensyn til offentlige myndigheders interne beslutningsproces og funktionsevne, i særlige tilfælde udvises tilbageholdenhed med hensyn til ytringer om forhold, der vedrører eget arbejdsområde. Denne begrænsning gælder normalt kun for centralt placerede medarbejdere tæt på beslutningsprocessen. Her vil det kunne være af betydning, om ytringen fremsættes før eller efter, at en beslutning er truffet. En ytring, der fremsættes offentligt, før eller i nær tidsmæssig sammenhæng med, at en beslutning er truffet, kan have en større skadevirkning for den interne beslutningsproces end en ytring, der fremsættes længere tid efter, at beslutningen er truffet. Begrænsningen vil navnlig have betydning for ansatte med nær tilknytning til de enkelte myndigheders ledelse, og vil således ikke omfatte offentligt ansatte, hvis funktioner ligger langt fra de politiske og administrative beslutningstage-re.

Man har som offentligt ansat en vidtgående frihed til at udtale sig om ressourcspørgsmål, som kan have væsentlig betydning for de fremtidige forhold på arbejdspladsen, f.eks. nedskæringer.

Det ligger fast, at en offentligt ansat har ret til at fremføre en eventuel kritik offentligt uden først at anvende de interne systemer, så som ledelses- og samarbejds-/tillidsrepræsentantsystemet. I en række tilfælde vil det dog – bl.a. af hensyn til muligheden for at forbedre de forhold, man finder er kritisable, og af hensyn til de fremtidige samarbejdsforhold på arbejdspladsen – kunne være mest hensigtsmæssigt og fornuftigt først at rejse kritikken via de interne systemer.

Forholdet mellem offentligt ansattes ytringsfrihed og kravet om ansattes loyalitet

Som nævnt ovenfor gælder der visse begrænsninger i offentligt ansattes ytringsfrihed. Dels må offentligt ansatte ikke ytre sig i en urimelig grov form eller fremsætte åbenbart urigtige oplysninger om væsentlige forhold inden for eget arbejdsområde. Dels er centralt placerede medarbejdere tæt på beslutningsprocessen undergivet visse begrænsninger med hensyn til ytringer om forhold, der vedrører deres eget arbejdsområde.

Det er imidlertid vigtigt at understrege, at den ulovbestemte loyalitetspligt, der består i et ansættelsesforhold, ikke kan medføre yderligere begrænsninger i offentligt ansattes ytringsfrihed.'

Vejledningen er udarbejdet på baggrund af bl.a. tidligere udtalelser fra ombudsmanden. Jeg henviser i denne forbindelse særligt til den sag som er gengivet i Folketingets Ombudsmands beretning for 1987, s. 237 ff*. Jeg henviser desuden til sagerne i Folketingets Ombudsmands beretning for 1991, s. 200 ff*, og for 1998, s. 319 ff*.

Urigtige oplysninger

I din e-mail gav du bl.a. en gennemgang af baggrunden for debatmødet om bibliotekets fremtid. (X) Kommune har under sagen lagt vægt på at du i den forbindelse kom med ukorrekte oplysninger om hvilke medarbejdere der var med i den arbejdsgruppe som skulle fremsætte forslag om bibliotekernes fremtid. Du havde givet udtryk for at kun bibliotekschefen skulle deltage (fra bibliotekernes side). Af kommunens notat om den tjenstlige samtale den 7. maj 2008 fremgår det imidlertid at der ifølge kommissoriet også indgik biblioteksmedarbejdere i arbejdsgruppen, og at personalet i øvrigt løbende havde mulighed for at ytre sig. Kommunen mente at dine udtalelser i strid med sandheden kunne opfattes som om analysearbejdet ville foregå hen over hovedet på bibliotekets ansatte, hvilket kommunen fandt uheldigt.

Som udgangspunkt har offentligt ansatte samme frihed som andre til – på egne vegne – at ytre sig offentligt. Som nævnt i Justitsministeriets vejledning må offentligt ansatte dog ikke fremsætte åbenbart urigtige oplysninger om væsentlige forhold inden for eget arbejdsområde.

I den sag som er omtalt i Folketingets Ombudsmands beretning for 1995, s. 381 ff*, har jeg udtalt følgende om hvornår fremsættelse af ukorrekte oplysninger i forbindelse med ytringer der er fremsat på egne vegne, kan udgøre en tjenstlig forseelse:

'Efter min mening må udgangspunktet være at den blotte omstændighed at en ansats oplysninger til pressen ikke er fuldt korrekte, ikke i sig selv er tilstrækkeligt til, at udtalelsen kan anses for retsstridig. Over for sådanne fejl har ledelsen mulighed for at foretage berigtigelse eller fremkomme med korrektioner. Derimod må udtalelser der bevidst eller ved grov uagtsomhed på væsentlige punkter har fået et ukorrekt indhold eller udtrykker en åbenbart uholdbar vurdering, anses for retsstridige.'

Som det fremgår, lagde jeg i sagen fra 1995 vægt på at ledelsen har mulighed for at foretage berigtigelse eller fremkomme med korrektioner hvis en ansat har givet oplysninger til pressen som ikke er fuldt korrekte. I denne sag har du ikke givet oplysninger til pressen, og ledelsen i (X) Kommune har derfor ikke

haft samme mulighed for selv at foretage berigtigelse eller fremkomme med korrektioner. På den anden side måtte ledelsens behov for at foretage berigtigelse eller fremkomme med korrektioner anses for at være mindre, netop fordi der ikke var tale om oplysninger som blev givet til pressen, men alene om en e-mail som blev sendt til en begrænset kreds af venner og bekendte. Det kan i øvrigt ikke udelukkes at kommunen, hvis der havde været tale om væsentlige faktuelle fejl, havde kunnet anmode dig om at berigtige disse fejl.

I sagen fra 1995 skrev jeg også at udtalelser der bevidst eller ved grov uagtsomhed på væsentlige punkter har fået et ukorrekt indhold eller udtrykker en åbenbart uholdbar vurdering, må anses for retsstridige. Som din sag er oplyst for mig, har jeg ikke grundlag for at antage at du med den urigtige oplysning om arbejdsgruppens sammensætning bevidst skulle have forsøgt at vildlede modtagerne af e-mailen. Jeg mener endvidere ikke at den fejlagtige oplysning – når henses til den sammenhæng som den fremkom i – var af så væsentlig betydning at du ved at videregive denne kan anses for (uagtsomt) at have begået en tjenstlig forseelse.

Hensynet til myndighedens beslutningsproces mv.

Herudover kan ytringsfriheden vedrørende sager inden for eget arbejdsområde i særlige tilfælde være begrænset under hensyn til myndighedens interne beslutningsproces og funktionsevne. Jeg har i tidligere sager udtalt at der kræves særlige tungtvejende grunde for at anerkende sådanne begrænsninger. Begrænsningerne gælder endvidere normalt kun for medarbejdere der er centralt placeret i forhold til beslutningsprocessen. I den sag som er gengivet i Folketingets Ombudsmands beretning for 1987, s. 237 ff*, skrev jeg om dette spørgsmål at det er af betydning om den pågældende som led i sit arbejde har været eller er aktivt medvirkende i myndighedens beslutningsproces. Begrænsningerne vil i almindelighed ikke omfatte ansatte med en funktion der ligger langt fra de politiske eller administrative beslutningstagere.

Du var i 24 år ansat som afdelingsleder på (Y) Bibliotek. Fra 1. januar 2008 er du ikke længere afdelingsleder, men du er fortsat ansat som bibliotekar i kommunen.

Der er ikke oplysninger om at du har fungeret som rådgiver for kommunens ledelse i forbindelse med den kommunale beslutningsproces angående den fremtidige struktur på biblioteksområdet, eller at du har været aktivt medvirkende i denne beslutningsproces. Din tidligere stilling som afdelingsleder på et af kommunens biblioteker indebar efter min opfattelse heller ikke i sig selv en sådan central placering i processen at din ytringsfrihed vedrørende emnet på den baggrund var underlagt særlige begrænsninger.

Uanset om modtagerne af din e-mail var bekendt med at du ikke længere havde en lederstilling på biblioteket eller ej, mener jeg derfor ikke at din (tidligere) stilling kan begrunde en begrænsning af din ytringsfrihed.

5. Konklusion

Samlet mener jeg herefter ikke at (X) Kommune havde grundlag for at tildele dig en irrettesættelse.

Jeg har gjort kommunen bekendt med min opfattelse, og jeg har henstillet at kommunen over for dig genoptager behandlingen af sagen i lyset af det som jeg har anført. Jeg har bedt kommunen underrette mig om udfaldet af den fornyede behandling af sagen. Herudover foretager jeg mig ikke mere i sagen.

...”

Jeg modtog efterfølgende et brev af 8. juni 2009 fra X Kommune. Det fremgik heraf at kommunen den 3. juni 2009 havde skrevet til B at den tildelte irrettesættelse var bortfaldet i henhold til præmisserne i min udtalelse.

Jeg meddelte herefter X Kommune og B at jeg ikke foretog mig mere i sagen.

Sagsfremstilling

Det fremgår af sagen at B er bibliotekar og har været ansat i (X) Kommune som afdelingsleder på (Y) Bibliotek i 24 år. B har ikke længere denne stilling, men er fortsat ansat som bibliotekar i kommunen.

Forud for en debataften den 16. april 2008 om (Y) Biblioteks fremtid sendte B en e-mail til en række venner og bekendte. E-mailen havde følgende indhold:

”Kære biblioteksbrugere ... og venner af (Y) Bibliotek!

Dette er ikke en officiel mail fra biblioteket, men en personlig mail fra mig til jer ... en række af mine personlige venner og bekendte fra byen ... med en opfordring til jer til at møde op til

debataften om bibliotekets fremtid på (Y) Bibliotek onsdag 16. april kl. 19.00

I forbindelse med budgetvedtagelsen for 2008 var der forslag om lukning af (Y) Bibliotek. Forslaget blev taget af bordet mod at der i 2008 blev gennemført en analyse af bibliotekerne. Denne analyse skal være udgangspunkt for budgetforhandlingerne for 2009 og følgende år. Der er nu nedsat en arbejdsgruppe, der meget hurtigt skal fremkomme med et antal alternative forslag til bibliotekernes fremtid ... hvor mange biblioteker, vi skal have, hvor de skal ligge, hvilke tilbud, de skal indeholde og hvilken service, de skal tilbyde. Arbejdsgruppen består af politikere, embedsmænd fra forvaltningen på rådhuset, samt bibliotekschefen. Jeg tror ikke, at disse alternative forslag kommer til høring.

Arbejdsgruppen vil dog gerne høre borgernes mening om bibliotekernes fremtid, og derfor indkaldes nu til debatmøde. Der bliver desuden mulighed for at deltage i debatforum på nettet, udfylde spørgeskema eller melde sig til interview.

Debatmødet handler naturligvis ikke officielt om lukning eller nedskæring af (Y) Bibliotek, men der er ingen tvivl om, at dette er et tema. Det er derfor nu, der skal sendes et tydeligt signal, hvis vi ønsker at bevare vores lokale bibliotek.

Se programmet her:

...

Håber, I vil møde talstærkt op og give jeres mening til kende. Husk tilmelding pr. tlf. eller mail."

B underskrev e-mailen med sit navn og angav nedenunder sin e-mailadresse i (X) Kommune.

Ved brev af 5. maj 2008 blev B indkaldt til tjenstlig samtale hos bibliotekschefen og en afdelingschef. Samtalen blev afholdt den 7. maj 2008, og der blev efterfølgende udarbejdet et notat om hvad ledelsen anførte under samtalen. Af notatet fremgår bl.a. følgende:

"Baggrunden for samtalen er, at ledelsen har modtaget et udateret brev i forbindelse med den netop afholdte debataften på (Y) Bibliotek. Kopi af brevet er udleveret.

Af brevet fremgår det bl.a., at 'i forbindelse med budgetvedtagelsen for 2008 var der forslag om lukning af (Y) Bibliotek. Forslaget blev taget af bordet mod at der i 2008 blev gennemført en analyse af Bibliotekerne' og 'Arbejdsgruppen består af politikere, embedsmænd fra forvaltningen på rådhuset, samt bibliotekschefen. Jeg tror ikke, at disse alternative forslag

kommer til høring'. Endvidere fremgår det, at 'debatmødet handler naturligvis ikke officielt om lukning eller nedskæring af (Y) Bibliotek, men der er ingen tvivl om, at dette er et tema'.

Brevet er underskrevet med 'mange hilsner (B)' og med (X) Kommunes mailadresse.

Offentligt ansatte er som alle andre borgere omfattet af grundlovens bestemmelser om ytringsfrihed, men beskyttelsen af ytringsfriheden gælder kun, når man som offentlig ansat ytrer sig på egne vegne.

Herudover må der også forventes en ulovbestemt loyalitetspligt over for især ledelsen.

Af det udaterede brev må det lægges til grund, at (B) ikke klart og tydeligt har udtalt sig på egne vegne, men tværtimod har udtalt sig i medfør af sin ansættelse i kommunen, idet der er underskrevet med (X) Kommunes mailadresse.

For så vidt angår loyalitetsforpligtelsen fører denne i denne konkrete sag utvivlsomt til yderligere begrænsninger i ytringsfriheden.

(B) har i 24 år været ansat i kommunen som afdelingsleder ved (Y) Bibliotek, men er efter gensidig aftale ikke længere afdelingsleder med virkning fra 1. januar 2008, men dette er ikke officielt udmeldt udover internt. Det kan derfor antages, at (B) er tæt på den politiske beslutningsproces. Ikke mindst i dette lys må (B)'s udtalelser anses for problematiske.

Det fremgår af det udaterede brev, at kun bibliotekschefen indgår i arbejdsgruppen. Denne udtalelse er i strid med de faktiske forhold og med det kommissorium, der er udarbejdet for analysen, og som (B) er bekendt med. Af kommissoriet fremgår det således, at der dels indgår biblioteksmedarbejdere i arbejdsgruppen dels at bibliotekspersonalet i øvrigt løbende har mulighed for at ytre sig. (B)'s udtalelse vil derfor i strid med sandheden kunne opfattes som om at det igangværende analysearbejde vil foregå hen over hovedet på bibliotekets ansatte, hvilket er uheldigt.

Ovennævnte forhold anses som en tjenesteforseelse, idet (B) efter ledelsens opfattelse ikke har udvist den agtelse og tillid i og uden for tjenesten, som man bør kunne forvente af en tjenestemand, jf. decorumkravet i § 10 i Tjenestemandregulativet.

På den baggrund påtænker (X) Kommune at tildele (B) en skriftlig irettesættelse i medfør af § 22 i Tjenestemandregulativet.

...”

Den 16. maj 2008 kommenterede du notatet således:

”...

Henvendelsen er ikke et egentligt brev, men en mail, sendt til et lille udvalg af mine personlige venner og bekendte i (Y) og tænkt som en helt privat henvendelse til modtagerne.

For at undgå at nogen skulle blive i tvivl om, hvorvidt det var en officiel mail fra biblioteket eller en privat mail, valgte jeg således bevidst at gøre modtageren opmærksom på den private karakter ved at skrive følgende i 2. linie i mailen:

...

At 'det kan antages, at (B) er tæt på den politiske beslutningsproces' kan jeg ikke godtage, idet jeg må have en rimelig forventning om, at mine venner og bekendte er orienterede om min jobmæssige situation. Det forholder sig jo yderligere sådan, at jeg – grundet langvarig sygdom og derpå følgende ændret jobbeskrivelse til almindelig bibliotekar – *ikke* har haft ledelsesmæssige funktioner siden april 2007.

Jeg har dog begået den beklagelige fejl, at jeg har anvendt min arbejds-mailadresse og ikke en privat mailadresse. Dette er udelukkende sket af praktiske årsager, og det har på ingen måde været hensigten at sende et signal om, at mailen skulle have officiel karakter i medfør af min ansættelse på bibliotekerne. Jeg har desuden bevidst undladt at anvende min officielle signatur.

Formålet med mailen har alene været at gøre mine venner og bekendte:

- opmærksomme på denne debataften, da de er borgere i området
- at opfordre til deltagelse i debatten samt de andre muligheder (debatforum, spørgeskemaundersøgelse, fokusgrupper), hvorved mine venner som borgere kunne give deres mening til kende.

Jeg har på ingen måde villet så tvivl om eller kritisere arbejdsgruppens sammensætning, dens handlinger eller personalets medinddragelse og muligheder for at ytre sig. Det har altså overhovedet ikke været tanken så meget som at antyde, at analysearbejdet ville foregå 'hen over hovedet på bibliotekets ansatte', som det anføres i notatet. Eftersom formålet med mailen blot var at opfordre til at give sin mening til kende som bor-

ger, har jeg således lagt så lidt vægt på denne del af 'forhistorien', at jeg beklageligvis har forsømt at fremfinde de helt korrekte oplysninger om analyseorganisationen.

På baggrund af det opridsede sagsforløb finder jeg derfor ikke, at der er grundlag for sanktioner af den påtænkte karakter."

Den 11. juni 2008 tildelte (X) Kommune dig en irettesættelse. Kommunen skrev bl.a.:

"Vi har forelagt dine bemærkninger for afdelingschef (...) og bibliotekschef (...), som har følgende kommentarer:

Uagtet at du i mailen har angivet, at dette ikke er en officiel mail fra biblioteket, men en personlig mail fra dig, må det fortsat lægges til grund, at du har benyttet dig af (X) Kommunes arbejdsmail.

For så vidt angår dine bemærkninger om, at du ikke har haft ledelsesmæssige funktioner siden april 2007 er dette ikke korrekt, idet dette først skete ved aftale med virkning fra 1. januar 2008. Du er således indtil januar 2008 løbende blevet holdt orienteret og opdateret, herunder om fortløbende ting af din chef (...).

Endvidere har der ikke været officielt udmeldt, at du ikke længere varetager en ledelsesstilling og efter 24 års ansættelse, må ledelsen fastholde, at mange borgere netop derfor vil kunne opfatte din mail som at komme fra biblioteket og ikke fra dig som privat person.

Efter ledelsens vurdering har du ikke forsømt at fremfinde de rigtige oplysninger, men du har derimod citeret ukorrekte oplysninger, idet din udtalelse om at kun bibliotekschefen indgår i arbejdsgruppen, er i strid med de faktiske forhold og med det kommissorium, der er udarbejdet for analysen. Du er ligesom øvrige medarbejdere og ledere ved bibliotekerne bekendt med dette kommissorium, idet det har været gennemgået adskillige gange på personalemøderne.

Uagtet at du skriver det ikke har været din hensigt at ville så tvivl eller kritisere arbejdsgruppens sammensætning, dens handlinger eller personalets medinddragelse og mulighed for at ytre sig, er det (X) Kommunes vurdering, at du ved at benytte (X) Kommunes mailadresse ikke har gjort det klart for omverdenen, at det var udtalelser, du fremkom med som privatperson, men må derimod betragtes som en tjenstlig udtalelse inden for dit eget arbejdsområde.

Din mail er i øvrigt også blevet bekendt over for et politisk medlem i kommunen.

På den baggrund har (X) Kommune truffet beslutning om, at du hermed tildeles en disciplinær straf i form af en skriftlig irettesættelse for det passerede, jf. § 22 i tjenestemandensregulativet.”

Med brev af 9. juli 2008 klagede B til mig. I klagen redegjorde hun kort for sagens forløb. B kom med nærmere oplysninger om sammensætningen af de forskellige grupper der er nedsat i forbindelse med kommunens analyse af biblioteksområdet. Hun anførte endvidere:

”Mht. de ledelsesmæssige funktioner forholder det sig således: I perioden marts-august 2007 var jeg sygemeldt pga. arbejdsmæssigt stress fra min daværende stilling som afdelingsleder på (Y) Bibliotek. August 2007 genoptog jeg arbejdet på deltid som almindelig bibliotekar på (X) Bibliotek, og januar 2008 overgik jeg officielt til en stilling som almindelig bibliotekar på deltid på (X) Bibliotek. Det er korrekt, som kommunen skriver, at jeg 'indtil januar 2008 løbende blev holdt orienteret og opdateret, herunder om fortrolige ting', men det må være denne sag uvedkommende, idet den ikke drejer sig om videregivelse af fortrolige oplysninger.

Det er kommunens opfattelse, at mange borgere vil tro, at jeg stadig er afdelingsleder på (Y) Bibliotek, men jeg har jo ikke sendt mail til 'borgere', kun til et lille antal personlige venner, som alle må formodes at være bekendte med mit stillingsskifte.

Jeg finder tildelingen af den skriftlige irettesættelse i strid med min ret til at ytre mig som privatperson/offentligt ansat og vil gerne have ombudsmandens vurdering heraf.”

Den 29. august 2008 bad jeg (X) Kommune om udlån af sagens akter og en udtalelse i anledning af klagen. Jeg bad om at kommunen i udtalelsen bl.a. kom ind på hvilken betydning kommunen havde tillagt det som B havde skrevet i indledningen til sin e-mail, ved kommunens vurdering af om der var grundlag for at tildele hende en irettesættelse. Jeg bad endvidere kommunen om at oplyse om kommunen har fastsat (skriftlige) retningslinjer for medarbejdernes brug af kommunens e-mail-adresser til private formål. I bekræftende fald bad jeg om at blive orienteret om indholdet af retningslinjerne.

I en udtalelse af 11. september 2008 skrev kommunen bl.a.:

”Ved vurderingen af tildeling af irettesættelsen er som nævnt i referatet af den tjenstlige samtale og begrundelsen i afgørelsesbrevet lagt vægt på følgende hovedkriterier:

1. Offentlig ansatte er som alle andre borgere omfattet af grundlovens bestemmelser om ytringsfrihed, men som offentlig ansat gælder beskyttelsen kun, når man ytrer sig på egne vegne.

2. Tilsidesættelse af en ulovbestemt loyalitetspligt overfor især ledelsen, idet udtalelserne i mailen er i strid med de faktiske forhold bl.a. vedrørende arbejdsgruppens sammensætning.

3. (B) har i sin mail ikke tydeliggjort, at mailen var af privat karakter, ligesom det ikke er udmeldt, at (B) ikke længere er en del af ledelsesgruppen, hvorfor det må antages, at (B) fortsat er tæt på den politiske beslutningsproces.”

(X) Kommune vedlagde et eksemplar af kommunens retningslinjer 'God praksis i brugen af e-post og breve – for ansatte i (X) Kommune' fra oktober 2007.

Den 3. oktober 2008 kommenterede B kommunens udtalelse. Hun henviste til at det fremgår af kommunens retningslinjer at medarbejderen ved privat brug af e-posten skal slette autosignaturen fra kommunen så det ikke ser ud som om beskeden er afsendt af kommunen. I sin e-mail havde B slettet autosignaturen og yderligere klart gjort opmærksom på at det var en personlig mail til hendes venner og bekendte. B mente derfor at hendes mail klart måtte betragtes som en privat mail, og at selve indholdet i mailen derfor måtte være kommunen uvedkommende.

NOTER: (*) FOB 1987, s. 237, FOB 1991, s. 200, FOB 1995, s. 381, og FOB 1998, s. 319.